

דברות קודש

מאת
נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת בראשית

נאמא

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

פרשת בראשית

אמרה מידת האמת שאל יברא, כי האמת אינה יכולה לסבול השקר.

והנה בחג הסוכות העעל"ט נועדתי עם הגה"צ רבי שלמה רוקח שליט"א אבד"ק סקאהל (הכרתי עוד את אביו שהיה גר בשכנות לכ"ק אאמו"ר זי"ע הכ"מ, ושם היה בית מדרשו, באמצע השבוע היה מתפלל אצל כ"ק אבי ז"ל תפילת מנחה מעריב), ואמרי לי דבר נחמד שבפסוק הראשון של בראשית יש את כל הנקודות חוץ מנקודת שור"ק, וזה מפני שבשור"ק מצוי האותיות של שקר. כן ידוע, שהסופי תיבות של בראשית בר"א אלוקים הוא אמ"ת.

בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש כסלו טבת ד ג) כתב, שבראשית הוא נמי אחד מעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, והנה לא נכתב ויאמר במאמר הראשון, כי הוא במחשבה שאינו מתלבש עדיין באותיות. והבני יששכר מטעים את דבריו, על פי דברי מרן הרב הקדוש מורינו הרב

איתא במדרש (בראשית רבה ח ה) אמר רבי סימון, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראת את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כתים כתים וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא ומהם אומרים יברא, הדא הוא דכתיב (תהלים פה יא) חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נפגשו. חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים. ואמת אומר אל יברא, שכולו שקרים. צדק אומר יברא, שהוא עושה צדקות. שלום אומר אל יברא, דכוליה קטטה. מה עשה הקדוש ברוך הוא נטל אמת והשליכו לארץ, הדא הוא דכתיב (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, ריבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסיה שלך, תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים פה יב) אמת מארץ תצמח.

הענין שמידת האמת אמרה אל יברא, מובן מעצמו. שהלא העולם הזה הוא עולם השקר, וא"כ שפיר

דוב בער [ממעזריטש] זי"ע, שכתב (אור תורה, בראשית) דמשום הכי לא נכתב ויאמר במאמר הראשון, כי כל אמירה היא באותיות, והנה קודם אמירה צריכים להיות אותיות במציאות, ועדיין לא היו האותיות במציאות, והאותיות נבראו במאמר הראשון, וזהו שנאמר (בראשית א א) בראשית ברא אלוקים א"ת, היינו האותיות, על כן לא נכתב ויאמר במאמר הראשון כי לא היו אותיות, עכתו"ד.

העולם הזה הוא עולם השקר, אך כל זכות קיומו הוא על ידי מידת האמת, שהרי העולם הזה נברא ע"י אותיות התורה, והתורה היא הרי תורת אמת.

בדעת זקנים מבעלי התוס' כתבו שתיבת בראשית יש לה שש אותיות כנגד ששת ימי המעשה, ובפסוק בראשית יש שבע תיבות, כנגד שבע ימי השבוע, ובפסוק בראשית יש כ"ח אותיות כנגד כ"ח ימי החודש.

ונתתי אל ליבי כי גם בפסוק ראשון שבפרשת עשרת הדברות [לפני אנכי ה'] כתיב, וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר (שמות כ, א), ויש בו ז' תיבות וכ"ח אותיות.

ואולי יש בזה לרמז שקיום הא תלוי בהא, שקיום העולם הזה, הוא שנברא ע"י אותיות התורה, והתורה הוא תורת אמת. וסמך לזה מצינו בדברי רש"י בפרשתנו (א לא) על הפסוק יום השישי, שהוסיף ה' בשישי בגמר מעשה בראשית, לומר שהתנה עמהם, על מנת שיקבלו עליהם ישראל חמשה חומשי תורה. דבר אחר, יום השישי - כולם תלויים ועומדים עד יום השישי, הוא ששי בסיון שביום ו' בסיון שקבלו ישראל התורה נתחזקו כל יצירת בראשית, ונחשב כאילו נברא העולם עתה וזהו יום השישי בה"א, שאותו יום ו' בסיון המוכן למתן תורה. הרי שבריאת העולם תלויה בקבלת התורה.

וכעת לפי דברינו אנו יש להעמיס זה בכוונת הכתוב המובא בדברי רש"י בתחילת פרשתנו, כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים (תהלים קיא ו). 'כח' מרמז על הכ"ח אותיות שהם כח מעשיו, הכח של הבריאה הם באותיות התורה שע"י האותיות נבראו כדאמרן. וכוונת הכתוב שע"י הכ"ח אותיות זכו כלל ישראל לנחלת גוים, והכוונה על התורה הקדושה שנקרא נחלת גוים, על שם מה שכתוב בה ה' מסיני

יום אני בא בתוך ו' שעות, כסבורים הם שאותו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, ארבעים יום ולילו עמו, ויום עלייתו אין לילו עמו, שהרי בז' בסיון עלה, נמצא יום ארבעים בשבעה עשר בתמוז, בט"ז בא השטן וערבב את העולם, והראה דמות חשך ואפלה וערבוביא, לומר ודאי מת משה, לכך בא ערבוביא לעולם, אמר להם מת משה שכבר באו שש שעות ולא בא.

והנה כשעורר השטן בחינת השקר ממילא פרחו האותיות מהלוחות, דהלא קיום העולם השקר הוא רק ע"י אותיות התורה וע"י שהם נקשרים לתורת אמת כדאמרן, ועל ידי שבירת הלוחות, דהיינו שפרחו האותיות כנ"ל, לעיני כל ישראל, ש'ישראל' ראשי תיבות י'ש ש'ישים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, אמר לו הקב"ה 'יישר כוחך', שעל ידך היה אישור של ענין הכ"ח אותיות של פסוק בראשית, שמראה על קיום העולם ע"י אותיות התורה, על ידי החיבור לתורת אמת.

בא זרח משעיר למו הופיע מהר פארן וגו' (דברים לג ב), בפסוק זה נקשר 'כח מעשי' דהיינו בריאת העולם עם 'נחלת גוים', דהיינו התורה הקדושה כדאמרן, ובשתייהם יש הענין של 'כח' הנרמז בכ"ח אותיות הנכתב בהם כנ"ל.

ובזה יש לקשר סוף התורה לתחילתה, שבסוף התורה כתיב (שם לד יב) ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. וכתב רש"י (שם) לעיני כל ישראל - שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר (שם ט יז) ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר (שמות לד א) אשר שברת, יישר כחך ששברת.

דהנה בספרים הק' כתבו, שענין שבירת הלוחות היה, שהאותיות שבלוחות פרחו מהלוחות אחרי חטא העגל. ויש לומר דכל חטא העגל נעשה ע"י שקר, כמו שכתב רש"י על הפסוק (שם לב א) וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר. כשעלה משה להר אמר להם לסוף ארבעים

שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מידת רחמים ושיתפה למידת הדין. היינו דכתיב (להלן ב ד) ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים.

הסופי תיבות אמת שהוא לא כסדרן בפסוק בראשית מרמז על מה שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במידת הדין, שהרי האותיות שלא כסדרן מרמז על דין, והאותיות אמת בסופי תיבות ברא אלוקים לעשות שהם אותיות 'אמת' כסדרן, מרמז לראה שאין העולם מתקיים, ולכן הקדים מידת רחמים ושיתפה למידת הדין, שהרי ידוע דאותיות כסדרן מרמז על מדת הרחמים (ראה בזוה"ק פר' בשלח דף נ:).

וכבר אמרנו שענין שבירת הלוחות נתהווה על ידי בחינה של שקר שעורר השטן, והוא קשור לאמת שאין קיום לשקר, ולכן אנו מקשרים סוף התורה לתחילת התורה שהוא סופי תיבות אמת, וקורים עד ברא אלוקים לעשות לרמז על שתי הבחינות של אמת, ה'אמת' של דין בתחילה וה'אמת' של רחמים בסוף.

בשעת הקריאה כשעליתי לחתן בראשית ביו"ט שמחת תורה הרהרתי בליבי מה הטעם שקורים את סדר בריאת העולם מיום הראשון עד שבת קודש לעלייה של החתן בראשית, דאם נאמר שהטעם הוא כדי להתחיל מחדש כמו שנוהגים בכל דבר שמסיימים שמיד מתחילים היה די לקרוא רק הפסוקים של בריאת יום ראשון כמו שקורים בשני וחמישי, מה הענין שקבעו לקרוא עד סוף בריאת העולם.

ועלה בליבי ביאור בזה דהקריאה של מעשה בראשית מסתיים ב'אשר ברא אלוקים לעשות' (בראשית ב ג), וידוע דסופי תיבות של בר'א אלוקים לעשות הוא אותיות 'אמת', וכבר אמרנו שסופי תיבות של בראשית בר'א אלוקים הוא גם אותיות 'אמת', והחילוק ביניהם, שסופי תיבות של בראשית בר'א אלוקים הוא אותיות אמת שלא כסדרן, וסופי תיבות של בר'א אלוקים לעשות הוא אותיות 'אמת' כסדרן.

וידועים הם דברי רש"י על הפסוק בראשית ברא אלוקים, שהשתמשו בלשון אלוקים ולא אמר ברא ה'.

בתפילות בימים נוראים ובימים טובים בחודש זה אמרנו כמה נוסחאות בברכה האמצעית של שמונה עשרה, בראש השנה אומרים מלוך על כל העולם, ביום הקדוש מחול לעונותנו, בימים טובים והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת

מועדיך, והצד השוה שבכולם שאומרים בהם וטהר לבנו לעבדך ב'אמת', ורואים מזה כמה חשוב הוא להיות עבד ה' באמת. יעזור השי"ת שנזכה להיות עובדי ה' באמת ולשנה טובה ומתוקה עדי נזכה לביאת גוא"צ בב"א.

מתוך עריכת השולחן ליל שב"ק פר' בראשית תשפ"ב

זמן שמחתו, לעומת זאת כשיש בחינה של רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום זה הוא הגורם לעצבות, כי אין לך דבר שגורם עצבות יותר מעבירה.

כל העולם כולו משקיעים הון תועפות וימים ושנים הכול כדי למצוא מעט שמחה בחייהם הקודרים, רצים אחרי אנשים שונים שאומרים שיש ביכולתם לשמח האדם, או שמתעסקים בענייני שירה ונגינה והוללות וחושבים שעי"כ יהיו שמחים.

אך את המפתח למצוא את מידת השמחה אנו מוצאים בפרשתנו, העדר השמחה מגיע מהיצר הרע, ותורה ויראת שמים מביאים שמחה,

פרשה זו מדבר על הבריאה ומובא בה הרבה נבראים, אחד מהנבראים שמובא בפרשתן הוא עצבות, כמו שנאמר (בראשית ו ה-ו) וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום. וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו. ומפרש רש"י (שם) ויתעצב – האדם אל לבו של מקום, עלה במחשבתו של מקום להעציבו.

הרי אנו רואים שהבריאה של עצבות נתהווה ע"י רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום. לעומת זאת אנו היה לנו עכשיו את זמן שמחתנו, זמן שמחתנו הוא מיד אחרי יום כיפור, שכשיהודי הוא נקי מעבירות אז הוא

תמצאו את השמחה והסיפוק האמיתי, ובטוח שא"א לבוא לידי שמחה ע"י שמיעת ניגונים רבים או שיחות שונות, אלא כמה שירבה בלימוד התורה כך תרבה ותגדל אצלו השמחה האמיתית והשלמה.

יעזור השי"ת שעבודתנו בימים אלו יתקבלו בשמי מרומים לרחמים ולרצון שנזכה לשנה טובה ומבורכת ושנזכה לעבוד את ה' בשמחה וטוב לבב, עדי נזכה לביאת גוא"צ בב"א.

שמי שעוסק בתורה אינו צריך לחפש כלים חיצוניים כדי להגיע למדת השמחה.

דברים אלו אמורים בפרט כעת שאברכי הכוללים ובחורי החמד מתחילים בס"ד את זמן החורף, עליכם לדעת שאם רוצים אתם לנצל הזמן כראוי ושיהיה לכם סיפוק ושמחה אמיתית, אין זה כי אם שתהיו שקועים בלימוד התורה, שבדברי הגמרא רש"י תוס', שם

מתוך רעווא דרעווין שב"ק פר' בראשית תשפ"ב

ירח האיתנים חודש תשרי תשפ"ג

דרשה קודם נעילה יום הקדוש תשפ"ג

ומתפללים לפני הקב"ה לשנת גאולה וישועה, בוודאי שפעלנו כרצונינו בזכות דמעות ששפכנו לפני הקב"ה והתפילות שהתפללנו לפניו, אלא שיש הרבה מאחינו בני ישראל שלא זכו לאור באור השכינה, ואינם מצויים בזמנים כאלו בבתי הכנסיות, עליהם אנו מבקשים שיפתח להם הקב"ה את השערים הנעולים, וכמו שאנו מפצירים בעשי"ת 'עשה למענך אם לא למענינו', כמו כן אנו מבקשים שיפתח להם את השערים בזכותינו אם לא בזכותם.

עוד נראה לומר בביאור הבקשה, שידוע מה שאמר כ"ק מרן אאזמו"ר זי"ע על מה שאומרים העולם 'נעילת החג', וחרה לו מאוד על מה שמכריזים שכאלו נעלו ח"ו את החג, ולכן תיקן שיאמרו 'באגליימן דעם יו"ט', והיינו שנקח עמנו את אורות החג להמשך הזמנים, וכמו כן בזמן כזה לאחר הימים הנעלים שעמדנו

בעוד כמה רגעים נתפלל ונבקש ביחד 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', ובפשטות הכוונה שלאחר תפילות הימים הנוראים יש לנו עוד הזדמנות אחת להתפלל כרבעי כל זמן שהשערים עדיין פתוחים.

וחשבתי לומר כמה רמזים בבקשה זו. דהנה עכשיו בימי הרחמים והסליחות ובחודש תשרי הרי הפצרנו ופעלנו בעז"ה שנה טובה ומבורכת בכל העינים, אלא שיש הרבה מצבים במשך ימות השנה שבו האדם עומד לפני שוקת שבורה, ואינו רואה ברכה במעשיו, וזה נקרא זמן של נעילת שער, ועל זה אנו מבקשים עכשיו 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', שגם אז בזמני קושי ודוחק יפתח לנו הקב"ה שערי רחמים ורצון.

או יאמר בכוונת הבקשה, שכן אנו ציבור היושבים בבתי הכנסיות

ובסוף התפילה הנוראה הזו אנו זועקים 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', והמשך הפרשה הכתובה בתורה היא (דברים ו ה) 'ואהבת את ה' אלוקיך' וגו', והוא כדמיון האהבה המגעת אחר היראה, שהפסוק 'שמע ישראל' רומז לתשובה מיראה, והפסוקים של פרשת 'ואהבת' רומזים לתשובה מאהבה, ולזה אנו מבקשים שתיכף לאחר שנעלת השער של תשובה מיראה, יפתח לנו ה' את השערים של תשובה מאהבה.

ויעזור השי"ת שנזכה לגמר חתימה טובה, ולשנה טובה ומבורכת, ושנזכה לגאולה השלימה בב"א.

בתפילה לפני שוכן מרומים שיטיב לנו את החתימה, איך נעמוד בחודשים הבאים לקראתינו בלא כל ההתעוררות שהיו לנו, על זה מבקשים אנו 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', שגם בזמנים של נעילת השערים כביכול יחשוב לנו כאילו השערים פתוחים ויפעל למענינו כל טוב.

ויש להוסיף שלכן נקראת תפילה זו בשם 'נעילה', שאין הכוונה בזה שכאילו ח"ו אנו נועלים מעצמינו את הימים הנוראים, אלא הכוונה שאנו נועלים בתוך עצמינו וגופינו את גודל מעלת הימים האלו שישפיעו עלינו מהודם עוד ימים רבים.

קידושא רבא שב"ק פרשת האזינו תשפ"ג

מספה"ק תולדות יעקב יוסף וז"ל: שמעתי ממנו (מהבעש"ט) משל למלך שנהג לכנוס בין עניים לפקח בעסקם, ואחד היה משיב תמיד - כל מה שאדם עושה בין טוב ובין רע הכול עושה לעצמו, וחרה למלך על שאינו מחזיק לו טובה ומשיב לו כך, וציווה לעשות תרנגול מפוטם בסם המוות ונתן לו, והשיב גם כן כך, ולקח העני

שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל (לב, ה)

ובתרגום (שם) 'חבילו להון לא ליה', והיינו שכל מה שהאדם חוטא הוא גורם רע לעצמו ותו לא.

וזקנתי מבאסטאן ע"ה היה רגיל על לשונה מה שכתוב בספה"ק בעל שם טוב בפרשתן, ומקורו

בו, עד שלבסוף הבינו כולם שמדובר באדם רגיל.

אלא שאותו האדם נעלב מאוד מהמקרה שקרהו, והכריז בקול רם שאינו מוחל ליושבי האוטובוס על הפגיעה שפגעו בו על ידי חשדם בו שמא הוא מחבל, והלך אחד מהנוסעים אל הרב הגאון רבי חיים פיינשמיין שליט"א ושאלתו בפיו איך יכול הוא להינקות מאותה הקפידא, אמר לו הגר"ח שיקרא אליו את אותו האדם ויאמר לו שברצוני לדבר עמו, וכשבא אותו האדם לפניו התעניין במצבו, ובסוף אמר לו הגר"ח שידע אשר יש היכל בשמים שהוא מיוחד לזיווגים, ובני אדם אשר יש להם קפידא על אחרים אינם יכולים ליכנס שם, וכיון שהגך מעוכב שידוך לכן מוטב שתמחול על הפגיעה בכבודך, ואני בטוח שתראה תיכף ומיד ישועה מעל לדרך הטבע בענייך.

ובך עשה האדם ומחל להם על העלבון, וכשיצא מבית הגר"ח לחזור לביתו, נודמן ובא לו יושב ברכב פרטי והציע לו שיסיעו לביתו, ובני לבני בזמן הנסיעה שדיברו ביחד על אודותם, והבין הנהג שהיושב לצידו הוא מעוכב ומצפה לשידוך, הציע לו

זה התרנגול לביתו שהיה בקצה העיר והצניעו, לימים בא בן המלך עיף ויגע מצידת חיה ועוף, ובקש מעני זה שבא אצלו ליתן לו שום דבר מאכל, ונתן לו תרנגול זה לאכול, וכשרצה לאכול, אמרו הרופאים שעמו בדוק תחלה, ובדק ונמצא סם המוות, ובא הדבר לפני המלך, והתנצל העני שהוא ממנו, ואז הודה המלך שהאמת איתו ודפח"ח, עכ"ל.

והנה לאחרונה התפרסם סיפור אחד נורא שקרה שלא מכבר, באדם אחד שנתקרב ליהדות ונעשה בעל תשובה, אלא שהוא בעל מום באוזנו ואינו שומע כדבעי, וכן היה עדיין בחור רווק ומצפה לבוא כברית הנישואין, והנה נודמן שעלה על אוטובוס לנסוע מעיר לעיר, וכיון שהמצב בין הערביים אינו כבי טוב בזמן זה, וגם הוא כהה מראה בעורו, לכן חשש אחד מהנוסעים וחשד בו שמא הוא ערבי שהולך לבצע שם פיוגוע ל"ע, ותיכף ניגש אל הנהג ועורר את תשומת לבו, ומיד עצר הנהג את האוטובוס וניגש אל אותו האדם, אלא שכבר הבין שלא מדובר במחבל אלא בסתם אדם, אלא שזה שלא הגיב לשאלת הנהג משום שהוא בעל מום ואינו שומע כראוי לכן עדיין חששו

לשידוך את גיסתו שהיתה גם היא בעלת מום רפואי, עד שבערב ראש השנה העבר נגמרה השידוך לשביעות רצון ב' הצדדים.

טוב או רע הכול הוא עושה לעצמו, בזמן שהוא לא מחל על עלבוננו הוא עשה נזק לעצמו, וברגע שהוא מחל להם, משם הגיע ישועתו.

ומה שיש ללמוד מסיפור זה הוא, איך שכל מה שהאדם עושה ויעזור השי"ת שנוכה לגמור טוב, ולביאת גוא"צ בב"א.

רעווא דרעווין שב"ק פרשת האזינו תשפ"ג

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (לב, א)

כמו כן עשה שלמה המלך גדרים וסיוגים לתורה שעל ידי כך אפשר לקיים את מצוות התורה כראוי.

וצייין לספת"ק אור המאיר (דרוש לשבועות ד"ה אמר עולא) שהביא

בשם הרב דק"ק הראדני שביאר הכוונה בדברי הגמרא כפשוטה, שבתחילה היתה התורה דומה לקופה שאין לה אזנים היינו אזנים ממש, כלומר שלרוב דקותה ובהירותה לא היה יכול אוון הגשמי לתופסה, עד שבא שלמה ועשה אזנים לתורה, כלומר שהלביש אותם במשלים הרבה, ותיקן על ידי כך אזנים לתורה שתוכל האוון הגשמי לשמוע ולהבין אפס קצת מעומק דברי התורה.

וצ"ב אמאי נקטה התורה אצל שמים לשון האזנה ואצל ארץ לשון שמיעה.

וב"ק מרן אאזמו"ר זי"ע דיבר בקודשו על פי מה דאיתא בספת"ק ע"ד הגמרא בעירובין (כא:): 'מאי דכתיב ויתר שהיה קהלת חכם עוד לימד דעת את העם ואון וחקר תיקן משלים הרבה וכו' אמר עולא אמר רבי אליעזר, בתחילה היתה תורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים, עד שבא שלמה ועשה לה אזנים, והיינו שכמו שאי אפשר לאחוז את הכלי בלא הידים של הכלי,

עד שיעשה ממנה כלי ויוציא את מחשבתו הטוב מן הכוח אל הפועל, ולכן תיכף לאחר הימים הגדולים שעברנו אנו מקיימים מצוות מעשיות כדי שתהיה לנו אחיזה בהתעוררות הימים.

הנה אנו מזכירים כמה פעמים בתפילה ענין של סוכה העתידה, בברכת המזון 'הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת', בתפילת ליל שבת 'אפרוש עלינו סוכת שלומיד', וכן בתפילה 'הגלה נא ופרוס חביב עלי את סוכת שלומיד', והכוונה בכל ההזכרות האלו הוא על בית המקדש המשול לסוכה.

ובמעם הדבר שנמשלה בית המקדש לסוכה אפשר לומר, שכן בזמן שבית המקדש היה קיים אזי היו כל בני ישראל מרגישים אשר בית הקבע שלהם הוא בבית המקדש, והבית שיש להם אינה אלא כדירת ארעי ביחס לבית המקדש, ולכן אנו מדמים את ביהמ"ק לסוכה כרמז להרגשה זו אשר היתה בזמן שביהמ"ק היה קיים.

ואפשר שלכן אנו יושבים בסוכות ארעי תיכף לאחר הימים הנוראים, שלאחר ימים נעלים כל כך בקדושה ובטהרה בחיות רוחני, שוב איננו מרגישים טעם וחיות בעניני

ולפי"ז ביאר כוונת הפסוק, 'האזינו השמים ואדברה' היינו ענינים גבוהים שהם בבחינת 'שמים', צריך לעשות לה אזנים להבין עומק דבריה, 'ותשמע הארץ אמרי פי' היינו דברים פשוטים יותר שהם רק בבחינת 'ארץ', להם סגי בשמיעה בלא שיעשו לה אזנים, עכ"ד.

ואפשר לומר כביאור הכתוב, שהרי הימים הנוראים שעברו עלינו בהתרוממות הדעת הם היו בבחינת 'שמים' בתורה ובתפילה כדבעי, וביותר ביום הכיפורים שבו היינו דומים למלאכים, והנה לרוב גדולת מעלתם הרי אין איך במציאות שיהא לנו איזה אחיזה ושייכות לזמנים הנוראים ההם, וצריכים אנו לאזנים מיוחדים כדי שנוכל שתהא לנו קשר לזמנים האלו.

והעצה שנוכל להמשיך עלינו את מעלת הימים שעברו עלינו בהתרוממות, הוא על ידי קיום המצוות הגשמיים בחג הסוכות כשיביה בסוכה ובנטיילת ארבעת המינים, וכמו דאיתא ברמב"ן (האמונה והביטחון פרק יח) על הפסוק 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' (שה"ש ב, ז), שלא שייך שתהיה להתעוררות השפעה אלא

העולם הזה הגשמיים, עד שהם חשוכים אצלנו כמו דירת ארעי.

ולאחר שבעת ימים בסוכת ארעי בא שמחת תורה, שרומז על בחינה נעלה ביותר אשר האדם האוחז בא יש בידו להעלות גם את הדברים הגשמיים שבבעוה"ז שיהיו רוחניים, ולכן ביום שמחת תורה אנו חוזרים ויושבים בבית הקבע.

ודוגמא לכן אנו מוצאים בחג השבועות וספירת העומר שבהם סדר הספירות מתחילים במידת 'חסד' שהיא הגבוהה ביותר, ונגמרת במידת 'מלכות' שהיא המידה הירודה ביותר, שכן הדרך לזכות להוריד ולהביא את התורה הקדושה גם למקומות הירודים היותר, וכדאיתא בגמרא שבת (פ.מ.) שבזמן קבלת התורה טענו המלאכים לפני הקב"ה על מה שבחר ליתן את התורה לבני ישראל ואמרו 'תנה הודך על השמים', ואמר

הקב"ה למשה 'החזר להם תשובה', אמר להם משה רבינו וכו' משא ומתן יש ביניכם וכו' כבד את אביך ואת אמך אב ואם יש לכם וכו' לא תרצח לא תנאף לא תגנב, קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם', והיינו שרק במקום גשמי יש לזכות לתורה, שיוכל האדם להעלות את הדברים הגשמיים שיעשו רוחניים.

וזהו ביאור הפסוק 'האזינו השמים ואדברה', היינו הענינים הגבוהים הרומזים לזמנים הנעלים של הימים הנוראים, 'ותשמע הארץ אמרי פי' היינו שיוכל להעלות גם את הזמנים הירודים יותר שיהיו גם הם גבוהים ונעלים.

ויעזור השי"ת שנוכה להעלות את כל הימים הנעלים והפחותים מהם, ושנוכה לגמור טוב, ושנוכה להקמת סוכת דוד הנופלת' בביתא. גוא"צ בב"א.

קידושא רבא יום טוב ראשון חג הסוכות תשפ"ג

שבן לכאורה צ"ב כוננת המדרש שאנו מייחדין את האתרוג עם הערבה וכו', דאיך יוכל האדם שיש בו טעם וריח לסבול את השייכות עם אדם שאים בו לא טעם ולא ריח.

ונראה עפ"י דברי זקני הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע שתמה בציווי הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך', דאיך יתכן אהבה לאדם שהרע והציק לו, והמשיל לאדם שנפל מלוא קומתו על הארץ, התעלה על דעתו להרביץ להגליו על אשר הם גרמו לכך שיפול על הארץ, בוודאי שלא יעלה תינה על הגליו משום שהם חלק מגופו ומעצמו ולא הם האשמים בכך שנפל, וכמו כן כלל ישראל הם קומה שלימה, ואם אדם אחד הרע לשני אין לו לשמור תינה בלב על כך, שזהו כדוגמת האדם הנופל.

ובכמו כן יש לומר בשייכות המדרשים, דמשום שיפלא דברי המדרש איך שאפשר ליחד ב' אנשים הרחוקים זה מזה בכל ישותם, לכך כתבה המדרש שד' המינים רומזים לאברי האדם, וכמו שהאברים חלוקים זה מזה ועדיין כלולה קומה האדם מכל

איתא במדרש (ויק"ר אמור ל, יב) שד' המינים הם רמו לד' סוגי אנשים, וז"ל 'פרי עץ הדר אלו ישראל, מה אתרוג זה יש בו טעם ויש בו ריח, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים, כפות תמרים אלו ישראל, מה התמרה הזו יש בו טעם ואין בו ריח, כך הם ישראל יש בהם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים, וענף עץ עבות אלו ישראל, מה הדם יש בו ריח ואין בו טעם, כך ישראל יש בהם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה, וערבי נחל אלו ישראל, מה ערבה זו אין בה טעם ואין בה ריח, כך הם ישראל יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, ומה הקדוש ברוך הוא עושה להם, לאבדן אי אפשר, אלא אמר הקדוש ברוך הוא יוקשרו כולם אגודה אחת, והן מכפרין אלו על אלו, ואם עשיתם כך אותה שעה אני מתעלה.

ועוד איתא שם במדרש (ל, ה) 'השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם, וההדרם דומה לעין, וערבה דומה לפה, והאתרוג דומה ללב', ונראה בעז"ה לומר בשייכות ב' המדרשים זה אל זה.

האברים ביחד, ואם יחסר אפילו מהאברים הזעירים ביותר, כבר יש חסרון בשלימות קומת האדם, כמו כן הוא האיחוד של כלל ישראל כולם ביחד, ורק באחדות ישראל יש שלימות לקומת ישראל.

והנה בהגיע היום הגדול והנורא יום הכיפורים, אז אנו מכריזין קודם לתפילת כל גדרי 'על דעת המקום וכו' אנו מתירין להתפלל עם העבריים', והוא בבחינת 'אגודים בצרה לשפוך תחינה' (מתוך הפיוט 'מלאכי רחמים' לימי הסליחות), ובוה אין לשמן התפעלות כל כך באחדות כלל ישראל, ביום כזה שצריכין לפעול ביחד שימחול לנו הקב"ה על העבירות שבידינו, אבל בהגיע חג הסוכות זמן שמחתינו, ועל

ידי הנענועים בד' המינים אנו רומזים שאנו אחדים כל בני ישראל ביחד גם בעידנא דחדוותא, בזה יש לשמן מפלה ואבדה תקותו, ולכן איתא בגמרא (סוכה לה.) שארבעת המינים הם 'דין גירא בעיניה דסמנא', וזה ביאור בציווי התורה 'ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים', שיש בזה שמחה עצומה לבני ישראל באחדות כל סוגי האנשים.

ויעזור השי"ת שנוכה להיות זה עם זה תמיד באחדות, ובכך נוכל לנצח את השמן, ויה"ר שנוכה לישב בסוכת עורו של ליותו, ושנוכה להתגלות הברכה 'הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת', בגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק בב"א.

עדיבת השולחן הטהור

ליל שב"ק חול המועד סוכות תשפ"ג

וברכה שייד שיהיה רק בארץ ישראל, וכלשון הכתוב (תהלים קנח, ה) 'ברכך ה' מציון'.

ומחותנו הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע הוסיף על דבריו ואמר

היום (י"ט תשרי) היה היו"ד קדישא של זקה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע, וידוע בשמו שיש ב' בחינות, 'הצלחה' שזה בדרך הטבע, ו'ברכה' שזה שלא כדרך הטבע, והצלחה שייד שיהיה רק בחוץ לארץ,

שמינהו אדון לביתו תיכף שרתה
הברכה בבית המצרי בזכות יוסף.

ובגמרא שבת (ק"ט.) איתא 'יוסף מוקיר

שבי (מכבר שבתות - רש"י), הוה
ההוא נכרי בשבכותיה דהוה נפיש
נכסיה טובא, אמרי ליה (להאי נכרי -
רש"י) כלדאי (חווים בכוכבים - רש"י), כולהו
נכסי יוסף מוקר שבי אכיל להו (סופך
ליפול בידו - רש"י), אזל זבנינהו לכולהו
ניכסי, זבן בהו מרגניתא אותבה בסייניה
(עשה לו כובע של לבד, ושכצו במשבצות של
זהב, וקבע בו מרגליות, וקבע את זו עמהם -
רש"י), בהדי דקא עבר מברא אפרחיה
זיקא, שדייה במיא בלעיה כוורא,
אסקה אייתוה אפניא דמעלי שבתא,
אמרי מאן זבין כי השתא, אמרי להו
זילו אמטוהו לגבי יוסף מוקר שבי
דרגיל דובין, אמטוה ניהליה זבניה,
קרעיה אשכח ביה מרגניתא, זבניה
בתליסר עיליתא דיגרי דדהבא (עליות
מלאות דיגרי זהב - רש"י), פגע ביה ההוא
סבא, אמר מאן דיזיף שבתא, פרעיה
שבתא' ע"כ.

ועמדו המפרשים על לשון הסבא
'מאן דיזיף שבתא', שכן לא
מצינו שלוהו יוסף מוקיר שבת מעות
בעד השבת, וביארו דאיתא בחו"ל
(ביצה טז.) 'כל מזונותיו של אדם קצובים

שגם בחו"ל יכול האדם לזכות לברכה
על ידי מה שמביא על עצמו קדושת
ארץ ישראל.

ובנו הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע
(חתן היהודי הקדוש) פירש על פי
דבריו את הפסוקים בפרשת וישב (למ,
א-ב-ג-ד-ה) 'ויוסף הורד מצרימה ויקנהו
פומיפר סרים פרעה שר הטבחים איש
מצרי מיד הישמעאלים אשר הורידהו
שמה, ויהי ה' את יוסף ויהי איש
מצליח ויהי בבית אדניו המצרי, וירא
אדניו כי ה' אתו וכל אשר הוא עשה
ה' מצליח בידו, וימצא יוסף חן בעיניו
וישרת אתו ויפקדהו על ביתו וכל יש
לו נתן בידו, ויהי מאז הפקיד אתו
בביתו ועל כל אשר יש לו ויברך ה'
את בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת
ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה'.

והיינו שהאדון נתפלא על יוסף הצדיק
במה שאין הברכה שורה עמו
גם בחו"ל מכוח מה שממשיך יוסף
על עצמו קדושת ארץ ישראל גם
בארץ העמים, ורק הצלחה יש לו,
ודימה בעצמו שהכוונה בכך הוא
בוודאי משום שיוסף הוא רק משרת
בביתו ואינו אדון ולכן אין מספיק בכך
שתשרה הברכה עליו במצרים, ולאחר

לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב וכו' ואם הוסיף מוסיפין לו, ואם כן כמה שהאדם מוסיף בעבור כבוד השבת יותר ממה שהוקצב לו, הריהו כאילו לווה על חשבון השבת, והיינו שהשבת היא מקור הברכה.

ונמצא אם כן שאנו עומדים עכשיו בשבת קודש בזמן של ברכה בבחינת עש"ן, והיינו 'עולם' – הוא במקום שאנו נמצאים עכשיו בגופינו שהוא בארץ ישראל, וכדראינו לעיל שבארץ ישראל יש השפעה מיוחדת של ברכה יותר מאשר בחו"ל, וביותר כמה שאנו יושבים עכשיו בסוכה שהיא בבחינת קדושת ארץ ישראל, וביהי רצון בעת הכניסה לסוכה אנו אומרים 'שתזכינו לישב ימים רבים על האדמה אדמת קודש' וכו', 'שנה' – הוא בזמן שאנו עומדים בו בשבת קודש כמו שראינו לעיל בנמרא שהיא מקור הברכה, 'נפש' – כמו שמצינו אצל יוסף הצדיק שגם במצרים שהיתה ערוות הארץ זכה לקדש את עצמו ביותר עד שזכה לקדושת ארץ ישראל בבית אדוניו המצרי, וכמו כן יכול האדם לקדש את עצמו ביותר עד שיזכה לברכה מיוחדת כמו בארץ ישראל.

ובשבת חול המועד יש ברכה מיוחדת, שבשבוע הבעל"ט (כ"ה תשרי) יחול היום"ד קדישא של זקה"ק רבי לוי יצחק מבארדימשוב זי"ע, ובספה"ק קדושת לוי בפרשת כי תשא מביא על הפסוק 'ויאמר ה' אל משה ואתה דבר אל וכו' את שבתותי תשמורו כי אות הוא ביני וכו' לדעת כי אני ה' מקדשכם (לא, יב-ג), דהנה חכמינו ז"ל (שבת י:) למדו מכאן דהנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, דבוודאי שבת הוא מתנה טובה, רצה לומר האור והקדושה הבא מלמעלה לתוך לבות בני אדם, ורוח קדושה ושכל חדש וחיות ורחניות הבא מעולם עליון הנקרא 'ערבות', אשר שם תענוג וחיות, שבו גנזי חיים.

והנה באמת יש לאדם לצפות כל ימי החול על מתנות השבת, על קדושה וחיות זו הבאה לאדם, ובוודאי בעי הכנה רבה כל ששת ימי המעשה על שבת, וכפי אשר יעשה הכנתו כן תהיה השגתו, והכתוב אומר (לעיל טו, ה) 'והכינו את אשר יביאו', שאדם צריך להמריח את עצמו בחול שיהא לו בשבת, ומי שמרח בערב שבת יאכל בשבת (ע"ז ג.), ואף על פי

הוא שבת אחד, וכששומר שבת אחד אז עובד את ה' בלב טהור כל השבוע, ומחמת זה קל לו לשמור שבת שני כראוי, ונמצא העיקר הוא שבת אחד, כי על ידי שבת אחד ישמור שבת שני בקל, וכן לעולם.

וזהו הרמז בפסוק 'ושמרו בני ישראל', שישמרו שבת אחד, 'לעשות את השבת' זה שבת שני, ששמירת שבת שני יבוא לו בקל, וזהו 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת', עכ"ד הק'.

ובמו כן יש לומר שבהגיע שבת קודש כזו הבאה לאחר ימי המועד הנעלים, אזי יש בכוח השבת הזו ברכה יתירה מכוח הימים הקודמים לה.

ויעזור השי"ת שנוכה להיות כלים ראויים לקבלת הברכה, ושנוכה לגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

שאדם מכין את עצמו, מכל מקום מתנה טובה הוא, כי אף אם יכין אדם את עצמו בכל מיני הכנות שונים, אינו ראוי לקדושה ושום שפע לו מהשם יתברך ביום השבת, ובוודאי הוא מתנת חנם, אך דהכנה צריך להיות להכין את עצמו האדם להיות לו לבית קבול וכח לקבל.

ועוד מביא שם בהמשך על הפסוק 'ושמרו בני ישראל את השבת' ונו' (לא, טז), ובו יבואר הגמרא (שבת קיח:): 'אלמלא משמרין ישראל שתי שבתות מיד נגאלין', כי הגה כשאדם שומר שבת כראוי ונכון, אז מזה השבת יש לו חיות ושפע על כל השבוע, בכדי לעבוד את ה' כל השבוע, וכשאדם עובד את ה' כל השבוע, אז בשבת הבאה קל בידו לשמור כראוי.

ועל פי זה יתורץ הקושיא, שבמקום אחד אמרו 'אילו שמרו ישראל שבת אחד' וכו' (ירושלמי תענית פ"א ה"א), וכאן אמר 'שתי שבתות', כי העיקר

קידושא רבא שב"ק חול המועד סוכות תשפ"ג

בעצמו, וכמו שרואים בספה"ק נועם אלימלך שעל הפרשיות שמסביב ליומא דהילולא דיליה בכ"א אדר אין דברי תורה, וכן שבשבע הבא (כ"ה תשרי) יחול היום"ד קדישא של זקני הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, ותיקן לומר בכל שבוע קודם הבדלה הבקשה 'גא-ט פון אברהם', אלא שבמוצ"ש חוה"מ סוכות קודם ליום"ד אז אין אומרים בקשה זו, וזה כאותה הבחינה שהזכרנו על העדר השלטון ביום המוות.

ודרבי להזכיר את דברי המדרש (קה"ד ה, יד) 'תני בשם רבי מאיר, כשאדם בא לעולם ידיו הן קפוצות, כלומר כל העולם כלו שלי הוא אני נוחלו, וכשהוא נפטר מן העולם ידיו הן פשוטות, כלומר לא נחלתי מן העוה"ז כלום', ולרמז זה אמר שאין שלטון ביום המוות, ואין לאדם שום שליטה רק לקב"ה.

ויעזור השי"ת שנוכה לגאולה השלימה ולבנין ביהמ"ק, כביאת גוא"צ בכ"א.

ואין שלטון ביום המוות וגו' (קהלת ה, ח)

ונראה לומר בביאור הדברים בהקדם מה שראיתי ב'מחזור המפורש' לראש השנה, שרבי עקיבא תיקן את תפילת 'אבינו מלכינו', והוא עפ"י הגמרא בתענית (כה:): דאיתא שם 'מעשה ברבי אליעזר שירד לפני התיבה, ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה, ירד רבי עקיבא אחריו ואמר, אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, אבינו מלכנו למענך רחם עלינו, וירדו גשמים', ואחר כך הוסיפו עוד בקשות כנגד ברכות שבשמונה עשרה.

והנה רבי עקיבא נסתלק בערב יום כיפור, והמנהג שלא לומר בערב יום כיפור 'אבינו מלכינו', והוא היום היחידי של עשי"ת שאין אומרים בו תפילה זו, רק אם חל יוה"כ בשבת.

ואפשר שזה הביאור בפסוק 'ואין שלטון ביום המוות', שדווקא ביום מיתתו אז אין לו שלטון ואין אומרים בו את התפילה שתיקן הוא

רעווא דרעוויזן

שב"ק חול המועד סוכות תשפ"ג - אושפיזא דיוסף

משנולד יוסף בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב, עכ"ל.

וראיתי מקשים בשם ספר תולדות יצחק על מה נקרא דווקא יוסף בשם 'שטנו של עשו' יותר משאר השבטים, וביאר שיעקב חשש שמא יקנטר יוסף את עשו על מה שהרע ליעקב אחיו, ולא יוכל עשו לטעון לפני יוסף שגם הוא הרע לאחיו, שכן ההיפך הוא הנכון שהטיב להם כדכתיב 'ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו להם לפי המף' (בראשית מז, יב), אבל שאר השבטים לא יוכלו לטעון מאומה לפני עשו, לפי שהוא יחזיר להם באותה השאלה למה הרעו ליוסף אחיהם, ולכן נקרא רק יוסף 'שטנו של עשו'.

ויש לומר בטעם הענין מה שיוסף גמל לאחיו טובה תחת רעה, שכל זה בא לו בירושה מאת רחל אמו, במה שמסרה רחל את הסימנים ללאה אחותה כדי שלא תתבייש ותינשא ליעקב אבינו, ומזה למד יוסף איך צריך לראות בשלום האחים ולגמול להם טובה גם כמצב של אובדן הנישואין עם יעקב.

בפרשת ויצא אנו מוצאים אצל לידת יוסף הצדיק כדלהלן 'ויזכור אלוקים את רחל וישמע אליה אלוקים ויפתח את רחמה, ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלוקים את חרפתי' (ל, כב-כג), וברש"י אסף - הכניסה במקום שלא תראהו, וכן אסף חרפתנו (ישעיה ד, א), ולא יאסף הביתה (שמות ט, יט), אספו נגהם (יואל ד, טו), וירחך לא יאסף (ישעיה ס, כ), לא יטמן, עכ"ל, ועוד שם ברש"י חרפתי - שהייתי לחרפה שאני עקרה, והיו אומרים עלי שאעלה לחלקו של עשו הרשע, ומדרש אגדה כל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרחונה, משיש לה בן תולה בו, מי שבר כלי זה בנגך, מי אכל תאנים אלו בנגך, עכ"ל.

ובהמשך הפסוקים 'ותקרא את שמו יוסף לאמר יוסף ה' לי בן אחר, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי', וברש"י כאשר ילדה רחל - משנולד שטנו של עשו, שנאמר (עובדיה א, יח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש, אש בלא להבה אינו שולט למרחוק,

בצרת השני יותר משל עצמם, ולכן ראוי שיבנה הבית בחלקם.

והנה בזמירות השבת אנו מבקשים בעת רעווא דרעוין לזכות ל'נחלה בלי מצרים', ואפשר לומר שהוא רמז לבחינת 'יוסף' הרומז לתוספת יותר מהראוי, ולכן אנו מבקשים לנחלה בלי מצרים יותר מהראוי לנו בזכותו של יוסף הצדיק.

ועפ"ז יש לפרש הפסוקים בפרשת וישלה בזמן שיעקב מתראה עם עשו אחיו, ועשו אומר ליעקב 'ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך וגו' יעבור נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאמי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבוא אל אדוני שעירה', וברש"י 'הרחיב לו הדרך, שלא היה דעתו ללכת אלא עד סכות, אמר אם דעתו לעשות לי רעה ימתין עד בואי אצלו, והוא לא הלך, ואימתי ילך בימי המשיח, שנאמר (עובדיה א, כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו', ועוד שם ליעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות על כן קרא שם המקום סוכות'.

ויתבאר עפ"י מה שידוע אשר בית המקדש קרוי בשם סוכה,

וזה הביאור בפסוק 'אסף אלוקים את חרפתי' מה שהיה חרפה לרחל מה שמסרה את הסימנים ללאה וויתרה לה על הנישואין עם יעקב, ואעפ"כ יש ללאה ילדים ולה אין ועקרה היא, והיה לה בזה בזיונות, עד שנולד יוסף ורק הוא יוכל להתגבר על עשו ולהיות 'שטנו של עשו', וכל זה בכוחה של רחל ומירושתה, ובה יש לרחל נחמה.

ועוד רואים אנו את גודל דאגת צאצאי רחל זה לזה, בפרשת ויגש איך שנתגלה יוסף אל אחיו השבטים במצרים, ונאמר שם 'ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צוואריו' (מה, ד), וברש"י ויפול על צווארי בנימין - על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב, ובנימין בכה על צוואריו - על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב, ע"כ, ונפלא לראות איך שכל אחד בוכה על החלק של אחיו שעתיד ליחרב, וכלל אינו דואג ומיצר על חלקו של עצמו, וכאמור שכל זה בא להם לבני רחל מכוחה של אמם.

וביותר אפשר לומר שדווקא לכן זכו הם שתפול החלק שבו עתידים המשכן והביהמ"ק ליבנות בחלקם שלהם, בזכות זה שהם מיצרים

וברמב"ם (פ"ו מהל' יו"ט הי"ח) וז"ל 'וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאמנה עם שאר העניים האומללים, אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש, אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו, ועל אלו נאמר זבחייהם כלחם אונים להם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם, ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם, עב"ל, וכן ידוע מה שהאר"ך בזה"ק על המונע צדקה מעניים.

ואפשר שיש בזה כוונה עמוקה ביותר, שעל ידי מה שדואג ונותן לעניים לאכול ולשתות לפחות כמו שאוכל ושותה הוא בעצמו, אזי יש בזה רמז לבחינת 'אסף אלוקים את חרפתי, והולך בדרכי רחל אמנו ובניה יוסף ובנימין, בזה יש כוח לזכות לשמחה הנשפעת מחג האסף.

ויעזור השי"ת שבזכות מה שחושבים על השני נזכה לישועות ולהשפעות גדולות, ויה"ר שנוכה לנחלה בלי מצרים, ולהינצל מחבלי גוג ומגוג, ולבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

וכמו שאומרים בברכת המזון 'הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת', וזה רמז ליוסף שבחלקו נפל משכן שילה, והוא שטנו של עשיו, וכל זה בזכות מה שוויתר יוסף לאחיו השבטים כדאמרן.

ובהגיע היו"ט סוכות אשר עיקרה לשמחה לפני ה', וביארו המפרשים שטעם הדבר משום שסוכות נקראה בתורה בשם 'חג האסף', ובזמן שהאדם אוסף לביתו את כל מה שעמל עליו בכל השנה אזי יש לו בזה שמחה, וכלשון ספר החינוך (שכד) 'לפי שימי החג הם ימי שמחה גדולה לישראל, כי הוא עת אסיפת התבואות ופירות האילן בבית, ואז ישמחו בני אדם שמחה רבה, ומפני כן נקרא חג האסף'.

וי"ל שלכן נקראה שמה 'חג האסף' מלשון 'אסף אלוקים את חרפתי' של רחל אמנו, ובכוח זה זכינו לחג של שמחה עצומה כמו בחג בסוכות.

ובשו"ע (או"ח סי' תקכט סעי' ב) נפסק להלכה 'חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו וכו' וחייב להאכיל לגר ליתום ולאמנה עם שאר עניים,

שיעוד הכנה להושענא רבא בהיכל ביהמ"ד פינסק קארלין

ומציין לדברי הגמרא בתענית (ז:): 'אין הגשמים נעצרו אלא בשביל מספרי לשון הרע', ועוד מצינו בגמרא ביומא (מד.) 'על מה קטורת מכפרת על לשון הרע, יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה השאי', ולכן תיכף לאחר הקטרת הקטורת בעבודת היום שבו כיפר הכהן גדול על חטא לשון הרע, מתפלל על הגשמים שנעצרו משום החטא של לשון הרע.

עוד חשבתי לומר לפי"ז בשייכות בין חטא לשון הרע לבין התיקון על ידי התפילה בהושענא רבא הרומז ליום הכיפורים, שכן המנהג להקיף ביום הושענא רבא את ספרי התורה בד' המינים ז' פעמים, ונראה על פי מה דאיתא במדרש (ויקר"ד אמור ל, יב) ד"א פרי עץ הדר אלו ישראל, מה אתרוג זה יש בו טעם ויש בו ריח, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים, כפות תמרים אלו ישראל, מה התמרה הזו יש בו טעם ואין בו ריח, כך הם ישראל יש בהם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים, וענף עץ עבות אלו ישראל, מה הדם יש בו ריח ואין

בכתבי האר"י ז"ל (שער חג הסוכות) מובא שענין החתימה בהושענא רבא הוא עוד בחינה של חתימה לאחר יום הכיפורים, ובאמת בשו"ע לא נזכר מזה מאומה, רק מביא וז"ל (סי' תרסד ס"א) 'ביום שביעי שהוא הושענא רבה, נוהגים להרבות במזמורים כמו ביו"ט וכו' ומרבים קצת בנרות כמו ביוה"כ וכו' ויש נוהגים ללבוש הקיטל כמו ביוה"כ לפי שבחג נדונים על המים, עכ"ל.

ויש לומר בשייכות בין דברי האר"י לבין דברי השו"ע, על פי מה שאנו מתפללים לאחר אמירת סדר העבודה במוסף של יום הכיפורים 'יהי רצון מלפניך וכו' שתהא שנה זו הבאה עלינו ועל כל עמך ישראל בכל מקום שהם, אם שחונה תהא גשומה, ואל יכנס לפניך תפילת עוברי דרכים וכו', ומפורש אם כן השייכות בין החתימה שמתחלת ביוה"כ לבין ענין המים שנידונים בו בחג הסוכות.

וראיתי ב'מחזור המפורש' שמביא בשם ספר גבורת ארי בביאור מה שהתפלל הכהן הגדול על הגשם דווקא בשעת העבודה ביוה"כ,

הוליד את יצחק, שיש ב' בחינות אצל מידת היראה, הא' סתם יראה, והב' היא יראת הרוממות, ולדרגה הנעלית שביראה אפשר לזכות רק על ידי תשובה מאהבה.

וזה ביאור 'ואלה תולדות יצחק בן אברהם' היינו שעל ידי תשובה מאהבה, 'אברהם הוליד את יצחק' היינו שזכה ליראת הרוממות שבא על ידי התשובה מאהבה.

ואפשר שזה הרמז בהושענא רבא הבא לאחר הימים הנוראים הרומזים לענין תשובה מיראה, ואחר כך באים ימי הסוכות הרומזים לענין תשובה מאהבה, וכמו שידוע מה שביאר בספה"ק קדושת לוי (שבת שובה) ע"ד המדרש (תנחומא אמור כב) עה"פ ולקחתם לכם ביום הראשון, 'וכי ראשון הוא, והלא ט"ו יום הוא ואת אמרת ביום הראשון, אלא ראשון הוא לחשבון עוונות', שלכאורה אין לו ביאור, כאשר האריכו למעניתם המפרשים הקדמונים, ומבאר שנראה כי באמת נכון הדבר שבימים האלו מראש השנה עד יום הכפורים כל איש ואיש בוודאי עיניו פקוחות על כל דרכיו לשוב אל ה', והתשובה הזאת נקראת 'תשובה מיראה', ולאחר

בו טעם, כך ישראל יש בהם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה, וערבי נחל אלו ישראל, מה ערבה זו אין בה טעם ואין בה ריח, כך הם ישראל יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, ומה הקדוש ברוך הוא עושה להם, לאברן אי אפשר, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, יוקשרו כולם אגודה אחת והן מכפרין אלו על אלו, ואם עשיתם כך אותה שעה אני מתעלה'.

והנה ענין החטא של לשון הרע הוא במה שעושה פירוד הלבבות בין בני ישראל, ולזה אנו מקיפין בד' המינים הרומזים לאיחוד בין כל בני ישראל הצדיקים ביותר עם הרשעים ביותר, ובוה יש תיקון גדול לחטא, ועל ידי כן אפשר לזכות להשפעה בדיון על המים.

וכן במה שנוהגים לחבוט בהו"ר בערבה, עפ"י מה דאיתא במדרש (שם ד) 'וערבה דומה לפה', והוא כנ"ל שרומזים בזה על התיקון בענין לשון הרע שמדבר בפה.

בספה"ק ערוגת הכושם מביא על הפסוק (בראשית כה, יט) 'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם

יום הכפורים כשעוסקין במצות סוכה ולולב וד' מינים, אזי התשובה הזאת נקראת 'תשובה מאהבה'.

ואתא בחז"ל (יומא פו:) שעל ידי תשובה מיראה הזדונות נהפכו לשגגות, ועל ידי תשובה מאהבה הזדונות נהפכו לזכויות, והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו הרוצה בתקנת השבים לפניו באמת ובאהבה, אז מונה העוונות לידע כמה מצוות יהיו חילוף העוונות, מה שאין כן עד סוכות שהוא רק מיראה אזי לא ימנה כלל, שעדיין הם שגגות, אמנם בסוכות שאז הוא מאהבת השם, אז השם יתברך מונה

וסופר העוונות כדי שיתהפכו לזכויות ויהיו מליצים טובים על ישראל, וזה פירוש 'ראשון הוא', שנקרא החג הזה ראשון, כי לו משפט להקרא ראשון על שיש בו מעלת חשבון העוונות, ואזי הוא משפיע לנו טובה וברכה כאשר רצונו יתברך להשפיע תמיד, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק (פסחים קיב.).

ולאחריהם בא היום הגדול הושענא רבא, שהוא הרומז ליראת הרוממות, והוא סדר העבודה בחודש תשרי לבוא מבחינת היראה אל בחינת יראת הרוממות על ידי תשובה מאהבה.

סעודת הושענא רבא ומלוה מלכה

אושפיוזן דדוד מלכא משיחא - ליל הושענא רבא תשפ"ג

והגביה אותו, וחבירו ראה זה והתרעם עליו על שהפסיק בתפילתו להגביה הטאבאק ולשאוף, כמנהג, ומרן אלוקי הבעש"ט ראה ברוח קדשו, שתרעומת של צדיק זה, גרם לחבירו שפסקו עליו שימות באותה שנה רחמנא ליצלן, ועלה הבעש"ט בעליית נשמתו למעלה, ומען הרבה טענות על זה, ולא הועיל, עד שבליל הושענא רבה עלה עוד

בספה"ק בעל שם טוב (פרשת משפטים) מביא וז"ל שמעתי מאדוני חמי הרב האלוקי הקדוש מו"ה אברהם מרדכי מפנימטשוב, שסיפר לי מגדולת מרן אלוקי הבעל שם טוב, ובתוך הדברים סיפר, שפעם אחת עמדו התלמידים בראש השנה והתפללו, ואחד מן התלמידים נפל ממנו לארץ בתוך התפילה הכלי עם הטאבאק,

ביום זה, ואותו תלמיד הכין לעצמו לשאול שאלה הנ"ל למה נתגלה מאבאק בדורותינו, וכששאל זה להבעש"ט, אמר לו הרב הקדוש הבעש"ט אמור אתה, ואמר טעמו של דבר, ואמר מרן אמור יותר יתר הדברים שהיו במחשבתך אז, ונזכר וסיפר לו האיך שמצא בזה זכות על חבירו, ואז נתבטל הקטרוג והגזר מעל חבירו, וכיון שנתבטל סיפר לו מרן כל הענין שגרם על חבירו, והזהיר לו שתמיד ידין לכף זכות להירא שמים, ולא יעורר עליו דינא ודיינא, ויהיה טוב לו, ע"כ, זי"ע ועכי"א.

דרכי להזכיר מה דאיתא בשם הרה"ק מקאז'ניץ זי"ע ג' פירושים ביום הושענא רבא, הא' הוא שתהיה לנו ישועה גדולה, הב' הוא שהגדול היינו הקב"ה יעזור לנו, והג' הוא שהגדול היינו הקב"ה יושע בעצמו.

והוא כענין מה דאיתא בתוס' יו"ט ע"ד המשנה (סוכה פ"ד מ"ה) רבי יהודה אומר אני והו הושיעה נא, וביאר וז"ל 'אני והו - פי' הרע"ב שני שמות של ע"ב וכו' שוב מצאתי חלוקת שם ע"ב לחצאין בספר הבהיר הביאו הספ"ר והנאני, וכתב התוספות ואמרו שתי שמות הללו משום דדרשינן

ומען וצעק, ופעל בתפילתו שאם זה המקטרג מעצמו ימצא לו זכות יפטר זה, נכנס מרן לבית מדרשו ומצא התלמיד שהתרעם שהוא עוסק בתיקון במשנה תורה, ונטל הבעש"ט המוחין ממנו, ולא היה יכול לומר בדביקות כראוי באמירת התיקון, ומפני זה הלך אנה ואנה לחשוב ברוממות אל ויחודו ובאיזה ענינים, ונפל בזה במחשבתו, מפני מה נתגלה בדור אחרון עקב הזה, ענין עשב מאבאק) לשאוף ולעשן, ואמר במחשבתו כי יש כמה נשמות יקרות בדור האחרון, שאי אפשר להם שיתלכשו ויתגשמו, אלא עיקר תיקונם בדבר דק בריח כטעם אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א, ט), ומזה באה לו חרטה, שלא היה לו להתרעם על חבירו, ששאף המאבאק בתוך התפילה, כי מי יודע איזה נשמה ודבר יקר העלה הצדיק הזה ביחודו.

וביום הושענא רבה, היה דרך מרן אלוקי הבעש"ט, להשיב לכל שואלו מה שנגזר למעלה ולמטה, ומה שיתהוה בכל העולם, כי צפה ברוח קדשו מסוף העולם ועד סופו, והיה בדיחא דעתו מאוד ביום הנ"ל, וכל אחד היה מכין לעצמו איזה שאלה, הן בדרוש הן בגמרא ופוסקים, או בשאר ענינים, ולכולם היה דרכו להשיב

באיכה רבתי קרא דיחזקאל (א) ואני בתוך הגולה, וקרא דכתיב בירמיה (ב) והוא אסור בזיקים, כביכול הוא בעצמו, והיינו הושענא שיושיע לעצמו, והוא ממש כדברי הרה"ק שענין יום הושענא רבא שיושיע הקב"ה את עצמו, וזה על ידי מה שימחול לנו הקב"ה על כל חטאתינו, וכזה תהיה לו ישועה, שהוא הצר ביותר בעיני בניו עם

ישראל קדושו בחטאתם, וכנוסח התפילה 'עשה למענך אם לא למענינו'.

ויעזור השי"ת שנזכה לברכת 'א גיט קוויטעל', ולשנה טובה ומבורכת, ולכל ההשפעות מתוך רחמים וחסדים, ושנזכה לגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ כב"א.

באגלייטען דער יו"ט שמחת תורה תשפ"ג

ולכל חיד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל (לד, יב)

בראשית כרא אלהים את השמים ואת הארץ (א, א)

והנה נהגו לקשר סוף התורה לתחילתה, ונראה לומר בהקדם דברי רש"י בסוף התורה על הפסוק לעיני כל ישראל וז"ל 'שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר (לעיל מ, יז) ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת הקדוש ברוך הוא לדעתו, שנאמר (שמות לד, א) אשר שברת, יישר כחך ששברת', וברש"י בתחילת התורה על

הפסוק בראשית וז"ל 'אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם (שמות יב, ב), שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים (תהלים קיא, ו), שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נמלה מהם ונתנה לנו.

והנה כמעט המצוה של חודש איתא בספרים שבא להראות את גודל

בני ישראל שיש כוח ביד משה לשבר את הלוחות על דעת עצמו, ולזה התחילה התורה דווקא מ'בראשית ברא', שצריכים לדעת אשר גם אם נראה שיש כוח ביד החכמים עדיין הכל מאתו יתברך ואין עוד מלבדו בהנהגת העולם, ובלעדיו אין שום מציאות.

ולכן הימים הנוראים מתחילים בראש השנה שבו אנו מכריזים 'היום הרת עולם', ונגמרים בשבת בראשית שבה אנו שבים על אותה הנקודה שהכל מתנהג על פי מחשבתו כביכול.

ומסופר על הרה"ק רבי שלום/קה מזוועהיל זי"ע שכאשר הזדמנה אליו הזכרה קשה, היה מבקש שיביאו אליו הזכרה זו בליל שבת בזמן שמקדש על היום, משום דאיתא בגמרא שבת (קט"ז:) 'כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית', ואם הוא נחשב כשותף להקב"ה, שוב יש לו דעה כמו אצל שאר ב' שותפים שיש לכל אחד מהם דעה, וכמו כן כשאנו ממליכים עלינו את הנהגת הבורא על כל מעשי העולם, מראש השנה ועד שבת בראשית, הרי אנו חשובים כאילו

כוח החכמים להחליט על סדר ומנין החודשים, ולשנות על ידי כך את חוקות הטבעיים, ולכן אנו מקדשים היום"ט 'מקדש ישראל והזמנים' היינו סדר הזמנים המסורים לבי"ד.

וכמו כן אנו רואים אצל שבירת הלוחות, שמשה רבינו קיבל את הלוחות בשמים, ומי נתן לו רשות וכוח לשברם, ואיך עשה כן מדעתו, אלא שהוא בבחינת 'צדיק גזר והקב"ה מקיים' (מו"ק טו.).

ובאמת איתא בחז"ל (פסחים פז.) שבשבירת הלוחות היו משתברות והאותיות פורחות באויר, משום שלאחר שפרחו האותיות מכוח רצון הקב"ה, שוב היו הלוחות הריקות קשים מנשוא למשה רבינו ולכן נפלו מידו, אלא שאצל כלל ישראל היה נראה כאילו משה רבינו שמטם מעל ידו בדווקא, ולכן איתא בתורה 'אשר עשה משה לעיני כל ישראל' דווקא, שזהו רמז לשבירת הלוחות וכנ"ל ברש"י שלכן כתוב בתורה 'ואשברם לעיניכם'.

וזה ביאור שהיתה התורה צריכה להתחיל בפרשת 'החודש הזה לכם', שכולו מסירת הטבע ביד החכמים הנמצאים בעוה"ז, ולכן חשבו

ואם כן הם הדברים, חשבתי בעת אמירת ברכת שהחיינו אתמול בעת הקידוש שלכאורה אין הכנה לאמירת שהחיינו ביו"ט כזה, ובשלמא בשאר ימים טובים אנו מברכים שהחיינו על בוא המועד, אבל כל תכלית היו"ט שמיני עצרת אינה אלא כסעודת פרידה ואיך אנו מברכים על כך.

והיום עלה במחשבתי לומר בכוונת הדברים, שכן ברש"י הביא וז"ל 'ולשון חבה הוא זה כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם קשה עלי פרידתכם', ואם כן אפשר שהברכה באה על החיבה שיש לנו מעצם הישיבה בסעודה עם הקב"ה.

ואתמול חשבתי לומר על פי מה דאיתא בערוגת הבושם שבסיום החודש הגדול תשרי שבו התפללנו בראש השנה וכיום הכיפורים, וקיימנו מצוות מעשיות בחג הסוכות בישיבה בסוכה ובד' המינים, יחשוב האדם שעדיין לא השתדל דיו בקיום המעשים כראוי, ועל זה נשבר לבו בקרבנו על שהיה בידו לקיים את המעשים בשלימות ביותר, ולכן האדם חושב בעצמו שהלוואי שהיה בידו עכשיו להתחיל מתחילה, ואפשר שלכן אנו מברכין ברכת שהחיינו, שבא על

העדנו על מעשה בראשית, ושוב יש לנו דעה.

והנה אתמול בשעת קידוש של ליל יו"ט חשבתי כך, דהנה בפרשת פינחס (כפ, לה-לו) בפסוקים של היו"ט שמיני עצרת נאמר כך 'ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו, והקרכתם עולה אשה ריח ניחוח לה' פר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים, וברש"י וז"ל 'עצרת תהיה לכם - וכו' ומדרשו באגדה לפי שכל ימות הרגל הקריבו כנגד שבעים אומות, וכשבאין ללכת אמר להם המקום, בבקשה מכם עשו לי סעודה קמנה כדי שאהנה מכם, פר אחד איל אחד - אלו כנגד ישראל, התעכבו לי מעט עוד, ולשון חבה הוא זה כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם קשה עלי פרידתכם עכבו עוד יום אחד'.

והיינו שלאחר חודש תשרי המלא בימים נעלים כל כך שבו היו בני ישראל עסוקים וטרודים בעשיית המצוות באופן מהודר ומופלא, וקשה לו להקב"ה להיפרד מאתנו בני ישראל, ואם להקב"ה קשה להיפרד מאתנו אזי גם לנו קשה להיפרד מאתו יתברך, ולכך אנו עושין סעודה קמנה שהיא שמיני עצרת.

הפסוק 'ברזל ונחושת מנעליך', היינו שאם ננעל בתוכינו על ידי מנעולי ברזל ונחושת את השפעות החג, אזי 'וכימך דבאיך' נזכה לכך שאחרית ימי השנה יהיו נראים כמו ימי תחילת השנה בתשובה ובמעשים טובים.

ובן בהמשך הפרשה פרשת וזאת הברכה (לד, א-ב) 'ויעל משה מערבות מואב וגו' ויראהו ה' את כל הארץ וגו' ואת כל ארץ נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל ארץ יהודה עד הים האחרון, וברש"י 'ואת כל נפתלי - הראהו ארצו בשלותה וחורבנה, עד הים האחרון - וכו' דבר אחר אל תקרי הים האחרון אלא היום האחרון, הראהו הקדוש ברוך הוא כל המאורעות שעתידין לארע לישראל עד שיחזו המתים'.

ואפשר לומר ע"ד רמז שנתכוין הקב"ה להראות למשה קודם למיתתו את כל הזמנים העתידים לבוא על בני ישראל, ובין במנוחתם ובין במירדתם ל"ע בניסיונות, וזהו הביאור במה שהראהו את ארצו בין בשלותה ובין בחורבנה, וכן את 'היום האחרון' שבא לרמזו על כל הזמנים העוברים על האדם, ולכן קוראים פרשה זו דווקא ביום שמיני עצרת, שידע האדם שבהגיע אליו ניסיון במשך

אותה המחשבה שיש לו לאדם שהלוואי שהיה יכול להתחיל מראש השנה ביתר שאת במהרהת הלב.

בסוף פרשת וזאת הברכה נאמר (לג, כה) 'ברזל ונחושת מנעליך וכימך דבאיך, וברש"י 'וכימך דבאיך - וכימים שהם טובים לך, שהן ימי תחילתך ימי נעורידך כן יהיו ימי זקנתך, שהם דואבים זבים ומתמוטטים', ואפשר לרמזו את דבריו הקדושים על ימי השנה, שאנו מבקשים שכמו שהיו נראים אצלנו הימים הראשונים של השנה שהם 'ימי תחילתך ימי נעורידך', כן יהיו נראים אצלנו 'ימי זקנתך' גם בסוף השנה באותה ההתעוררות, וכמו שכבר הזכרתי ביום הכיפורים קודם תפילת נעילה אשר כ"ק מרן **אאזמו"ד** זי"ע לא היתה ניחא ליה במה שהעולם קוראים לזמן הזה שאנו יושבים בו עכשיו 'נעילת החג', ומען שאנו איננו נועלים את החג מאיתנו, אלא ברצוננו לקחת עימנו את השפעות החג לאורך ימים.

אלא שכבר הזכרתי אז ליישב מנהג העולם בשם 'נעילת החג' שאין הכוונה לנעילה מאיתנו, אלא שאנו נועלים בתוך עצמינו את השפעות החג לכל יעברו מאיתנו בלא כלום, אלא ישארו אדוקים בתוכינו, וזה ביאור

דברות ירח האיתנים חודש תשרי קודש

ימי השנה הבאים לקראתינו, ידע אשר ויעזור השי"ת שנוכה לקחת עימנו
 גם זה הראה הקב"ה למשה רבינו, את כל השפעות הימים
 ובכוח ידיעה זו יוכל בעז"ה להתגבר העברו עלינו, ושנוכה לבנין ביהמ"ק
 על כל העובר עליו. בביאת גוא"צ בב"א.

